

SUOJAMETSÄKYSYMYKSESTÄ II—III.

II.

SUOJAMETSÄJÄRJESTELMÄN
TARKOITUSPERÄT JA EDELITYKSET

III.

METSÄN SUOJELEMINEN KULOILTA

AUGUST RENVALL

HELSINKI 1919
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Sisällys.

	Siv.
II. Suojametsäjärjestelmän tarkoitusperät ja edellytykset.....	5
III. Metsän suojeleminen kuloilta	18

II.

Suojametsäjärjestelmän tarkoitusperät ja edellytykset.

Suojametsäkäsité. Suojametsäjärjestelmällä ja n. k. „luonnonsuojeluksella” on osaksi kokonaan toisistaan eroavia tarkoitusperiä. „Luonnonsuojelus”, missä esteettiset, eettilliset tai historialliset näkökohdat ovat määrääjinä, käsittää myös muita aloja kuin metsänsuojelus, jolla on puhtaasti käytännöllinen tarkoitus. Tätä näkökohtaa silmällä pitäen onkin alempana esitetyissä metsänkättöä koskevissa ehdotuksissa jätetty luonnonsuojeluksen vaatimuksia huomioon ottamatta sellaisissa tapauksissa, missä suojelus ainoastaan joksikin ajaksi olisi voinut viivyttää metsän häviämisen, taikka missä painavat kansantaloudelliset seikat tuntuvat oikeuttavan ala-arvoisten tunturimetsien täydellisenkin uhraamisen. Tällä nimenomaisella rajoituksella voidaan siis metsänsuojeluksen varsinaisena tarkoituksena pitää maan luonnonsuhteitten ja yleisen hyvinvoinnin turvaaminen, kuten Suojametsäkomisio (siv. 71) suojametsien tarkoituksesta on lausunut.

Metsänsuojelus- ja suojametsäkäsitteet eivät kuitenkaan tarkoin vastaa toisiaan. *Metsänsuojelus* laajemmassa merkityksessään perustuu siihen maailmanhistoriallisen kokemuksen kautta täysin todettuun seikkaan, johon esimerkiksi Kruununmetsäkomitea (siv. 253) viittaa, ettei metsien pysyväisyys yleensä „ole turvattu ollessaan yksityisenä omaisuutena ja että ne ennemmin tai myöhemmin häviävät, elleivät ole valtion katsannon ja hallinnon alaisina”. Asettuen yleisen kestävän hyödyn kannalle sekä suojellakseen kansojen kallisarvoisinta kansallisuusomaisuutta ovat valtiot sen johdosta laatineet itselleen *yleisiä metsälakeja*. Jokainen metsälaki tarkoittaa siten metsänsuojelusta. Riippuen asian luonteesta on kaikelle metsä- eli metsänsuojelulainsäädännölle ominaista ja yhteistä se, että sen kautta *rajoitetaan yksityisten vapaata nautinto- ja käyttöoikeutta* niinhyvin omiin kuin muidenkin ja kruunun y. m. yleisiin tai yhteisiin metsiin. Tämä tapahtuu joko suorastaan metsien käyttöä supistavilla määräyksillä tahi asettamalla metsänkättäjille metsän ja sen tuotantovoiman säilymistä tarkoittavia *velvollisuuksia*. Valtion kyseenalainen „katsanto” vaihtelee tietysti vallitsevien olosuhteiden mukaan suuresti. Suotuisissa oloissa voidaan siten toimenpiteen tehokkaisuutta vähentämättä tyytyä verrattain lieviin ja

yksityisten vapaata metsänkätö- ja -omistusoikeutta vähemmän supistaviin yleisiin lakimääräyksiin metsän raikausta ja hävittämistä vastaan. Mitä suurempi sitä vastoin metsänhävityksen vaara on, sitä voimakkaammat ja yksityisten metsänkätöoikeutta yhä enemmän rajoittavat metsänsuojelustoimenpiteet ovat tarpeen. Tällainen tilanne voi aiheutua joko ihmisen lisääntyneestä vaikutuksesta metsään taikka metsän, ilmastollisista tai muista kasvupaikkasuhteista johtuvasta herkkyydestä ja sen vähäisestä vastustuskyvystä suhteellisesti heikompiakin vaurioita vastaan.

Suojametsäjärjestelmä käsittää ainoastaan viimeksi mainittuja tapauksia ja on siis vain yksi *metsänsuojelun* haara. Ominaista suojametsäjärjestelmälle on ennen kaikkea, että se kohdistuu normaalista poikkeaviin maaperällisiin tai ilmastollisiin olosuhteisiin. Niin ollen saa metsänsuojeluskäsite täällä erikoisesti *paikallisen sisällyksen*, mikä jo sinänsä johtaa erityiseen, näitä n. k. *suojametsiä* käsittävän lainsäädännön laatimiseen. Nämät määrätyille erittäin arkaluontoisille metsäalueille laadittavat ja useimmissa sivistysmaissa ja aikoja siten käytäntöön otetut suojametsälait tulevat olojen pakosta sisältämään suhteellisesti paljon yksityiskohtaisempia ja tuntuvampia yksityisten metsänkätöoikeuksien rajoituksia kuin maan muita osia koskevat yleiset metsälait. Mitään *periaatteellista* poikkeavaisuutta metsälainsäädännön yleisestä suunnasta edellä sanotut määräykset eivät kumminkaan sisällä. Suojametsäjärjestelmän tehokas toteuttaminen ei meidänkään maassamme ole vallitsevien oikeuskäsitteitten eikä lainsäädännön suunnan kanssa mitenkään ristiriidassa, sillä jo voimassa olevatkin metsälakimääräykset sisältävät yksityismetsien käyttöä supistavia rajoituksia.

Erityisiksi *suojelusalueiksi* ovat tietenkin ennen kaikkea erotettavat ne *asutuksen turvaamiselle välttämättömät tai kansantaloudelliselta kannalta muuten säilytettävät* metsäseudut, jotka poikkeavien ja erittäin epäsuotuisten luonnonsuhteittensa puolesta ovat sellaisessa tilassa, että pieninkin varomattomuus metsän käytössä johtaa ei ainoastaan nykyisen metsän täydelliseen häviämiseen, vaan samalla myös tekee sen vastaisen uudistumisen mahdottomaksi, ja missä metsä siis yleensä ei voi säilyä muuten kuin erityisten sen käyttöä järjestävien rajoitusten ja suojelumääräyksiä avulla. Tämänlaisista alueista ovat meidän maassamme pohjoiset metsäraja-seudut laajuutensa puolesta ehdottomasti tärkeimmät ja ovat sen johdosta myös mainitussa suhteessa ensi sijassa vetäneet huomiota puoleensa. Itse asiassa onkin edellä olevassa pääpiirteisessä selostuksessa mäntymetsien elinehdoista mainituilla seuduilla täydellisen selvennyt, mitenkä helposti vähäisetkin häiriöt ainakin siellä kasvavalle mäntymetsälle voivat tuottaa täydellisen ja korjaamattoman sukupuuttoon kuoleminen. Tähän ei voida enää millään kei-

nolla jälkeensä hankkia täyttä parannusta tai korvausta, kuten esimerkiksi maamme eteläosissa, missä pahinkin raikaus ainoastaan joksikin ajaksi voi hävittää arvometsän, joka ainakin keinotekoisella metsänviljelyksellä, joskin melkoisilla kustannuksilla, verrattain helposti taas on uudistettavissa. Aivan ensi sijassa olisivat siis pohjoiset mäntymetsäraja-seudut varsinaisen suojametsälainsäädännön tarpeessa, ja näihin ovatkin *tähänastiset ehdotukset suojelusalueitten erottamisesta Suomessa* etupäässä kohdistuneet.

Verrattain laajasti on Kruununmetsäkomitea jo vuonna 1900 julkaistussa mietinnössään käsitellyt kysymyksen pohjoisen suojelusalueen erottamisesta, ja huomauttaa m. m. (siv. 66) mitenkä „pohjoisissa seuduissa voi metsien hävittämisestä olla arveluttavia seurauksia. Erittäin epäedullisen ilmanalansa tähden on nimittäin suurin osa Lapin pitäjistä muuhun Suomeen verraten poikkeusasemassa, joka kehottaa erityiseen varovaisuuteen metsän käyttämisessä. — — Näin olen — — komitea on katsonut velvollisuudekseen ottaa mietittäväkseen mihin varokeinoihin olisi ryhdyttävä” metsänhävittämisen ehkäisemiseksi, ja ehdottaa (siv. 76 ja 83) „että maamme pohjoisimmassa osassa olevat tunturiseudut erotetaan suojelumetsiksi”, missä metsän säilyminen, sen käyttöä sekä uudisasutusta koskevilla rajoituksilla, turvattaisiin. Viitaten näihin m. m. Pohjois-Ruotsissa jo aikoja sitten toteutettuihin toimenpiteisiin (siv. 39—40) huomauttaa komitea, että „vastaavat maat Suomessa eivät vielä hallinnollisessa suhteessa ole erotetut kruununmetsistä”, ja edellyttää siis ilmeisesti puheena olevan, aivan välttämättömäksi katsotun toimenpiteen pikaista toteuttamista itsestään selvänä ja luonnollisena asiana. Sen toivomukset eivät tässä suhteessa kuitenkaan vielä ole toteutuneet. Sitten on n. k. Lapinkomitea mietinnössään vuodelta 1905 kosketellessaan tätä asiaa m. m. (siv. 261) ehdottanut „että sopivia varokeinoja määräämällä tarkoin silmällä pidettäisiin ettei metsäraja pääse alenemaan”. Muutamia vuosia myöhemmin on kysymyksen lopullista selvittämistä varten asetettu Suojametsäkomitea (1910) laatinut ehdotuksia suojametsäjärjestelmän aikaansaamiseksi. Mitään tuloksia näistä esityksistä ei kuitenkaan, kuten sanottu, vielä ole ilmestynyt. Päinvastoin viittaavat useat viime aikoina toteutetut, aivan päinvastaiseen suuntaan menevät ja suojelumetsäjärjestelmän vastaista toteuttamista mitä arveluttavimmassa määrässä vaikeuttavat toimenpiteet¹⁾ siihen suuntaan, ettei muualla jo ai-

¹⁾ Isonjaon toimeenpaneminen kolmessa pohjoisimmassa pitäjässä; Utsjoelle perustettaville uudistaloille myönnetty oikeus saada omia, rajattomalla käyttöoikeudella luovutettavia metsälohkoja Inarin pitäjään kuuluvilla osilla Inarinjoki- ja Skietchemjokivartta; y. m.

koja sitten ratkaistun suojametsäkysymyksen tärkeyttä meidän maassamme vielä nytkään tunnusteta, taikka ainakin että sen tuntemus ja käsitys siitä muissa hallinnollisissa piireissä, paitsi osaksi metsänhoitovirkakunnassa, valitettavasti lienee liian hämärä tai ehkä kokonaankin puuttuu. Metsähallinnollisissa piireissä on suojametsäkysymys sitä vastoin ollut vireillä miltei metsänhoitolaitoksen alkuajoista saakka, jolloin m. m. toimitetun tarkastuksen perusteella Utsjoen pitäjään nähden tehtiin eri esityksiä metsänkäytön järjestämiseksi ja rajoittamiseksi. Nämä kuten myöhemmätkin asiata koskevat ehdotukset ovat jääneet enemmän tai vähemmän tuloksetta tai kokonaan rauenneet. Huomiota ansainnee sitä paitsi metsärajaseduilla toimineitten metsänarvostelijain toimituskirjoissaan yksimielisesti lausumat mielipiteet erityisen suojametsäjärjestelmän tarpeellisuudesta metsien säilymiselle. Niinpä painostaa m. m. metsänarvostelija *R. Malmberg* kertomuksessaan Koillis-Inarin mäntymetsärajaseduilla 1896 suoritetuista arvioimistöistä: „I händelse någon egentlig afverkning ens kan komma i fråga i den nordligaste delen af området, bör den bedrifvas med yttersta försiktighet, på det att skogsgränsen ej genom människans tillskyndande må påskynda sin flyttning söderut. Bäst vore otvifvelaktigt att af de nordligaste skogsbestånden i landet bilda skydds- eller bannskogar.” Samaten huomauttaa metsänarvostelija *K. Lojander* kertomuksessaan ettei metsänhakkuu Muddusjärven pohjoispuolella olevilla mäntymetsärajaseduilla (Inarissa) metsän laadun ja aseman tähden tule kysymyseenkään, vaan olisi säilytettävä suojelumetsänä. Samaa suuntaa menevät muittenkin näillä paikkakunnilla vakituisesti tai väliaikaisesti toimineitten metsänhoitovirkailijain lausunnot.

Jos kohta suojametsäjärjestelmän pikaisen toteuttamisen tarve asiaatunteissa piireissä jo kauan aikaa on yksimielisesti tunnustettu, niin on sitä vastoin keinoja sen tehokkaaksi toteuttamiseksi etenkin aikaisemmissa esityksissä ainoastaan ohimennen kosketeltu tai jätetty kokonaan selvittämättä. Vieläpä suojeluksen yksityiskohtaiset tarkoituksetkin ovat jääneet hyvin epämääräisiksi. Myös Suojametsäkomision esityksen suhteen, joka kuitenkin monipuolisuutensakin vuoksi epäilemättä ansaitsee täyden arvon suojametsäjärjestelyn perusteena maassamme, on tällaisia muistutuksia esiintuotu. Täydellä oikeudella huomauttaa m. m. Enontekiön metsänrajasetuuden tunnustettu erikoistuntija *Justus Montell*¹⁾ siitä, ettei se seikka, että puheena olevia arkaluontoisia metsärajasetuja *kutsutaan* „suojelusalueeksi”, sinänsä voi vaikuttaa mitään parannusta nykyiseen asiointilaan ellei tähän käsitteeseen yhdisty kaikin puolin tehokkaita suojelustoimenpiteitä. Itse

¹⁾ *Montell, J.*, Bosättningen vid norra barrskogsgrensens. F. F. M. XXVIII, siv. 261.

asiassa jäisikin koko suojelusjärjestelmä enemmän tai vähemmän epäonnistuneeksi ja vaikutuksettomaksi, ellei jokainen sellainen tekijä, joka jo yksistäänkin määrättyissä olosuhteissa voi aiheuttaa metsän hävitystä, tule huomioon otetuksi *täyden* arvonsa mukaan. Samaten on *F. M. Lagerblad* erittäin mieltäkiinnittävässä alustuksessaan asutusolojen järjestelystä kruununmailla¹⁾ katsonut Suojametsäkomision ehdottamat varovaisuustoimenpiteet riittämättömiksi tai ainakin puutteellisesti perustelluiksi.

Viimemainittu seikka johtuu luonnollisesti siitä, että Suojametsäkomisiolla, sille määrättyyn toimintaohjelmaankin katsoen, ollut edellytyksiä eikä tilaisuutta suorittaa niitä laajoja ja yksityiskohtaisia erikoistutkimuksia laajan tarkastusalueensa eri osissa, jotka kuitenkin tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen metsänsuojeluksen aikaansaamiseksi alueen vaihtelevissa olosuhteissa olisivat ehdottomasti tarpeen. En voi kyllin painavasti huomauttaa siitä äsken mainitussa alustuksessa (l. c.) painostetun seikan tärkeydestä, mikä tällaisten paikallistutkimusten pikaisella toimeenpanemisella, lähimmin ehkä metsähallituksen alotteesta, olisi suojametsäjärjestelmän edes jonkun verran tarkoitustaan vastaavalle ja tyydyttävälle ratkaisulle sekä suojametsälainsäädännön vastaiselle kehittämiselle tarpeellisen ajan sisällä oikeaan suuntaan. Huolimatta edellä kosketelluissa julkaisuissa sekä ammattipiireissä muuten huomautetuista Suojametsäkomision tekemien ehdotusten vaillinaisuuksista, olisivat nämä tietenkin riippumatta kysymyksen enemmästä tutkimisesta mahdollisimman pian toteutettavat senkin takia, että toivomukset asian tarkemmasta selostamisesta ja tutkimisesta tähänastisesta kokemuksesta päättäen vielä voivat jäädä hyvinkin kanaksi aikaa tuloksetta.

Tässä julkaistu tutkimus antanee osaltaan jonkun verran lisävalaistusta tehokkaan suojametsäjärjestelmän tarkoituksenmukaisesta ja menestyksellisestä sovelluttamisesta Utsjoen ja Inarin pitäjien oloihin. Mitenkä monet seikat näidenkin seutujen suhteen vielä ovat jääneet toistaiseksi selvittämättä, selvenee täydelleen alempana tehtyjen ehdotusten perusteluista. Viitattakoon vain siihen, että tässäkin tehty esitys suojametsäjärjestelmäksi samaten kuin entisetkin ehdotukset siitä pääasiallisesti supistuu ainoastaan mäntymetsän olemassaolon turvaamiseen. Sitä vastoin eilinehtojensa puolesta vielä miltei selvittämättömät tunturi-koivumetsät ovat saaneet suhteellisesti vaatimattoman sijan, siihenkin suurehkoon merkitykseen nähden, mikä niillä paikallisen polttopuu-tarpeen tyydyttäjänä on. Luonnollista ja täysin oikeutettu on muuten, että pääpaino metsänsuojeluksen järjestelyssä ehdottomasti on ase-

¹⁾ *F. M. Lagerblad*, Bör bosättningen å våra kronojordar befordras eller bekämpas? F. F. M. XXIX, s. 137.

tettava verrattomasti arvokkaampiin ja vaurioille paljon alttiimpiin mäntymetsiin, joiden mukaan siis koko suojametsäjärjestelmä ensi sijassa on järjestettävä. Tämä seikka tulee näkyviin jo *pohjoisten suojelusalueitten määräämisessä ja rajoittamisessa noudatettavia periaatteita* käsiteltäessä.

Etenkin aiotun suojelusalueen eteläraja jää luonnollisesti, siihen suhteellisesti vähäiseen taloudelliseen merkitykseen nähden mikä koivumetsällä pohjoisessa havupuuvyöhykkeessä on, yksinomaan määrättäväksi havu- ja ensi sijassa mäntymetsän vastustuskyvystä taloudellisten tekijäin vaikutusta vastaan. Tämä taas on tietysti riippuvainen ensiksikin vaikuttimien voimakkuudesta ja toiseksi metsien pohjoista kohti yhä epäedullisemmiksi muuttuvista nuorennos- ja lisäkasvusuhteista ja sen johdosta suurin piirtein aivan tasaisesti ja jatkuvasti lisääntyvästä herkkyydestä edellä sanottujen häiriöitten suhteen. Kun nämät molemmat seikat sitä paitsi samoilla seuduillakin paikka paikoin ja erilaatuisilla metsämailla vaihtelevat sangen huomattavasti, niin täytyy suojelusalueeksi katsottavan rajan määrääminen olojen pakostakin jäädä jossain määrin henkilökohtaisesta arvostelusta riippuvaksi. Niinpä on Kruununmetsäkomitea, lähtien siitä aivan oikeutetusta käsityksestä (siv. 76) ettei suojelusalueen rajoja olisi syytä ensi kädessä määrätä liian ahtaiksi, katsonut suotavaksi (siv. 77), että ne määrättäisiin kulkemaan ylipäänsä „muutamia kymmeniä, ehkä 30—50 km, sen rajan alapuolella, missä havumetsä lakkaa tiheänä kasvamasta”. Tällä on arvatenkin tarkotettu suunnilleen „hajanaisten mäntymetsikköjen vyöhykettä”, vaikka sielläkin paikottain löytyy tiheitäkin männiköitä. Suojametsäkomisio taas, joka kuitenkin käytännössä näyttää noudattaneen samansuuntaisia periaatteita, ehdottaa (siv. 119) suojelusalueiksi erotettaviksi ne seudut, jotka ovat sen alueen pohjois- ja sisäpuolella, „missä mänty taikka kuusi saavuttavat jotenkin säännöllisen kehityksen”. Jokseenkin samaan tapaan on eräässä Ruotsissa aikaisemmin ilmestyneessä julkaisussa¹⁾ tahdottu ulottaa suojelusalue siihen rajaan asti „där tallens tillväxt och form blir normal.” Tällaista rajaa kuitenkin, ainakin mäntyyn nähden, ei ole olemasakaan, koska tiheämmän metsikön muodossa esiintyvät männyt jo tämän puulajin ulommaisella kasvurajalla saavuttavat „jotenkin säännöllisen kehityksen”, eivätkä ainakaan näkyvästi, paitsi etelää kohti vähitellen lisääntyvän korkeutensa puolesta, eroa etelämpänä kasva-

¹⁾ *Gavelin*, Om trädgränsernas nedgång i de svenska fjälltrakterna, Skogsvårdsfören. tidskr. 1909, s. 133; siellä ehdotetaan suojelusalueeksi pohjoisimpia seutuja siihen rajaan asti «där tallens tillväxt och form blir normal».

vista männyistä. Sitä vastoin esiintyvät männyn nuorennossuhteet luonnonmukaisimpana perusteena suojelusaluetta määriteltäessä, sillä näistähän riippuu kuitenkin viimeisessä sijassa mäntymetsien herkkyyden ja vastustuskyky taloudellisia vaurioita vastaan, sekä näiden vaikutus. Käytännössä on kuitenkin epäilemättä mukavinta sovelluttaa suojelusalueen laajuutta sen vaikutuksen mukaan, jonka taloudelliset tekijät eri oloissa todistettavasti ovat aikaansaaneet ja joka verrattain helposti on selville saatavissa. Suojelusalueiksi olisivat niin muodoin yhtäjaksoisesti erotettavat kaikki ne seudut, missä ihmisen välittömästi tai välillisesti aiheuttamasta vaikutuksesta hävitetty tai varomattomasti käytetty metsä helposti häviävän nuorentumiskykynsä johdosta ei enää saata inhimilliseen aikaan uudistua. Tämän ohella ovat tietenkin myös maantieteelliset sekä puhtaasti hallinnolliset näkökohdat (kuntien ja hoitoalueitten rajat y. m.) riittävässä määrässä suojelusalueen eteläraja määriteltäessä huomioon otettavat. Ainakin pintapuolisesti katsoen näyttää Suojametsäkomision ehdottama raja mainitussa suhteessa väliaikaisesti jotakuinkin vastaavan tarkoitustaan.

Suojelusalue jakaantuu niinkään männyn esiintymisen ja nuorennossuhteitten mukaan luonnonmukaisesti eri vyöhykkeisiin, joiden erottaminen käytännölliseltäkin kannalta ansaitsee täyttä huomiota. *Varsinaisena suojametsävyöhykkeenä* on ehdottomasti käsiteltävä yksinomaan „metsärajasiemenvuosina” nuorentuvaa „hajanaisten mäntymetsikköjen” eli varsinaista mäntymetsärajavyöhykettä, missä mäntymetsä arkaluontoisuutensa ja hävitykselle alttiutensa takia on aivan erikoisen tehokkaan suojeluksen tarpeessa. Useassa aikaisemmassa esityksessä suojametsäjärjestelmän aikaansaamiseksi on sen takia hyvin ymmärrettävästi suojelusalueeksi ehdotettu yksinomaan vain sanottua vyöhykettä. Sen leveyttä on arvosteltu (Lapinkomitea, siv. 261; *Malmberg*, kts. yl.) noin 10—20 kilometriksi, mutta se vaihtelee, kuten nyt tunnetaan, paikallisolojen mukaan sangen suuresti. Kyseenalasiin varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen mäntymetsiin, jotka verrattoman suuressa määrässä ovat parantumattomalle ja nykyisin arveluttavan nopeasti edistyväälle taloudelliselle hävitykselle alttiina, olisivat suojelustoimenpiteet heti ensi sijassa kohdistettavat, ulottuakseen sittemmin saman vyöhykkeen koivumetsiinkin mikäli näillä etenkin asutukselle on tärkeitä taloudellista merkitystä. Siihen tärkeyteen nähden, mikä sanotun metsärajavyöhykkeen tehokkaalla suojeluksella pysyvään asutukseen ja etelämpänä olevien metsäseutujen suojaamiseen nähden on, osoittautuu sen laajuuden tarkka tunteminen käytännön kannalta suhteellisesti paljon tärkeämmäksi, kuin koko suojelusalueen etelärajan määrääminen. Puheena olevan vyöhykkeen rajat olisivat sen takia mahdollisimman tarkoin määriteltävät. Tämä taas käy verrat-

tain helposti päinsä esim. seuraamalla jonkun verran etelämpänä viimeksi tapahtuneitten siemenvuosien (etenkin kukkimisen jälkeen 1895) kautta syntyneen taimiston levenemisaluetta.

Varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen lähinnä etelä- ja alapuolella olevilla seuduilla tavataan — etelää kohti yhä harvemmassa — paikka paikoin samanlaisia nuorennossuhteittensa ja vastustuskykynsä puolesta erittäin arkaluontoisia alueita ja mäntymetsiköitä, jotka säilyäkseen kaipaavat miltei yhtä tehokasta suojelusta varomatonta käyttöä vastaan kuin edellä sanottu vyöhyke kokonaisuudessaan. Mutta vaikkakin tämänluontoisille metsköille helposti uhkaava hävitys puutuvuuteen uudistusmahdollisuuksiin nähden täälläkin tuottaisi sinänsä korvaamatonta vahinkoa, niin ei tästä kuitenkaan, elinvoimaisen metsäalan laajuuteen sekä metsävarojen runsauteen nähden, ainakaan toistaiseksi koidu mitään välitöntä vaaraa asutukselle tai metsätaloudelle yleensä, kuten varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen suhteen on asianlaita. Suurin piirtein katsoen voitaneen ilman lioittelua väittää, että mäntymetsän nuorentumiskyvyssä sekä sen siitä riippuvassa vastustusvoimassa ulkonaisia häiriöitä vastaan on ainakin yhtä suuri eroitus varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen ja siihen lähinnä eteläpuolella rajoittuvien metsäseutujen välillä, kuin näiden ja Etelä-Suomen mäntymetsien välillä. Näin ollen ilmenee myös se, että metsänsuojelus yhteinäisten mäntymetsien alueelle kuuluvalla osalla suojametsäaluetta metsän olemassaoloa vaaranalaiseksi panematta voi supistua suhteellisesti lievempiin ja etupäässä paikallisempiin toimenpiteisiin, kuin varsinaisella suojametsävyöhykkeellä. Näillä alueilla ei myöskään järjestelmän yksityiskohtainen toteuttaminen olisi läheskään niin välttämätön, niinkauan kuin metsänkäyttö vain supistuisi nykyisiin muotoihinsa, kuin tuolla mainitulla rajavyöhykkeellä.

Mitään nimenomaista suojelusta vähemmän kaipaavien metsämaitten erottamista suojelusalueen sisällä, siihen suuntaan kuin Kruununmetsäkomitea (siv. 77) on esittänyt, ei voine ainakaan toistaiseksi tulla kysymykseen niihin erehdyksiin ja hallinnollisiin hankaluuksiin katsoen, jotka niinmuodoin voisivat koitua. Sitäpaitsi olisi tällaisen toimenpiteen johdonmukainen toteuttaminen yksityiskohdissa ainakin nykyään kerrassaan mahdotonta, koska se edellyttäisi koko suojelusalueen kaikkien metsämaitten tarkkaa tuntemista. Tähän nähden onkin aivan oikeutettua, että Suojametsäkomisio, joka suojelusalueesta on erottanut melkoisen alan Kaakkoi- ja Itä-Inarista, on asettanut senkin samojen määräysten alaiseksi kuin ympäröivät, suojelusalueeseen lasketut metsämaat.

Männyn metsärajan ulkopuolella olevat metsäalueet siihen liittyvine aukeine tunturiseutuineen muodostavat suojelusalueen kolmannen ryh-

män. Tämä on samassa asemassa kuin varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen lähinnä eteläpuolella olevat seudut siinä suhteessa, että metsänsuojelus sielläkin ensi sijassa voi supistua paikallisiin muotoihin ja kohdistua erinäisten määrättyjen metsämaitten erikoisen tehokkaaseen suojelemiseen. Mutta näiden erikoisesti suojeltavien alueitten yhtenäisten mäntymetsien vyöhykkeellä ollessa riippuvaisena ennen kaikkea mäntymetsän verrattain heikommasta vastustuskyvystä sitä uhkaavia häiriöitä vastaan, jäävät ne täällä etupäässä riippuvaisiksi siitä, missä määrin koivumetsällä täällä on taloudellista merkitystä, missä määrin sitä uhkaa hävitys ja mitä vaikutusta tällä hävityksellä voisi olla etelämpänä oleviin metsiin (tuulenvaikutus, soistuminen y. m.). Kuten ylempänä on painostettu, koskee täällä kysymykseen tuleva suojelus pääasiallisesti vaan pysyvälle asutukselle välttämättömien tahtien yleisen edun kannalta pysytettävien *käyttö*-metsien säilymistä. Alarvoisten tunturikoivikkojen y. m. sellaisten täydellisenkin hävittäminen voitaneen siten pitää sietävänä tahtia sanottavampaa haittaa tuottamattomana sellaisissa tapauksissa, missä niiden tehokas suojeleminen voisi aiheuttaa voittamattomia hankaluuksia välttämättömien elinkeinosten, kuten poronhoidon harjoittamiselle, ja missä varmuudella voidaan otaksua, ettei sanottujen metsien hävitys vastaisuudessaakaan tulisi tuottamaan metsätalouden ja yleisen edun kannalta minkäänlaisia mainittavia vaikeuksia ja vahinkoja. Samaten ei mitään erikoisempaa yksitellen esiintyvien mäntyjen vyöhykkeellä sekä vastaavilla osilla varsinaista mäntymetsärajavyöhykettä kasvavien mäntyjenkään suojelus ole tarpeen, koska ne jo ovat sukupuuttoon kuolemiseen tuomitut. Vaikkakaan suojametsäjärjestelmän tarkoituksena siis ei yksityiskohtaisesti — ainakaan toistaiseksi — tarvinne pitää (Suojametsäkomisio, siv. 119) „aukean tunturialueen levenemisen estämistä metsänkasvun puolesta parempiosaisille seuduille”, vaan ainoastaan (l. c.) „metsätalouden kannalta katsoen täysiarvoisen metsän häviämisen ehkäisemistä”, niin on kuitenkin Suojametsäkomisio (l. c.) ehdottama edellä mainittujen tunturi-, koivumetsä- sekä mäntypuu-vyöhykkeitten lukeminen varsinaiseen suojelusalueeseen kuuluviksi oikeutettu siltä kannalta ja siinä määrin, kuin niiden asuttaminen ja metsänkäyttö niillä välillisesti vaikuttaa metsänsuojeluksen järjestelyyn rajoittuvilla varsinaisen suojeluksen alaisina olevilla metsämailla.

Erikoisen voimakas metsänsuojelus tulisi siis käsittämään erittäinkin:

1) varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen elinvoimaiset mäntymetsiköt kokonaisuudessaan ynnä nykyisen tai vastaisen asutuksen polttopuu-saannin turvaamiselle välttämättömät koivikkomaat;

2) varsinaisen mäntymetsärajavyöhykkeen ulkopuolella asutuksen

polttopuutalouden kestäväksi turvaamiseksi nyt ja vastaisuudeksi tarpeelliseksi katsotut koivumetsäalueet;

3) varsinaisen mäntymetsärajaväyhykkeen etelä- ja alapuolella kaikki ne mäntymetsäalueet ja mäntymetsäalueet, jotka vastustuskykyynsä nähden taloudellisia vaikuttimia vastaan ovat samassa asemassa kuin ensiksi sanottu väyhyke.

Suojelustoimenpiteitten tarkoituksenmukaista sovelluttamista erilaatuisten olosuhteitten mukaan kohtaa, näiden erinomaisen vaihtelevaisuuden takia, suuria vaikeuksia. Ensiksikin vaativat eri metsävyöhykkeet metsien säilymisen turvaamiseksi, näiden nuorentumisedellytysten ja vastustuskykynsä mukaisesti, sangen eroavia tehokkaisuusasteita suojelustoimenpiteisiin nähden; vieläpä samoilla seuduillakin vaihtelee erilaatuisten metsikköjen suojeluksen tarve erittäin huomattavasti. Toiselta puolen taas on metsänkäytön intensiteetti, riippuen asutuksen tiheydestä, metsänkäyttötavasta, metsävarojen riittäväisyydestä jatkuvaan kulutukseen nähden y. m. asianhaaroista, kaikkialla mitä suurimman vaihtelun alainen, mikä osaltaan myös tekee eri tehokkaita toimenpiteitä metsän säilyttämiselle välttämättömäksi. Yksinäisten, yhtenäisten mäntymetsien alueella sijaitsevien talojen metsänkäyttö on luonnollisesti verrattain yksinkertaisemmilla ja lievemmillä varokeinoilla sovellettavissa pysyvän metsätalouden vaatimaan suuntaan kuin arkaluontoisemmalla metsärajaväyhykkeellä syntyneen paikottain tiheänkin ryhmäasutuksen metsänkäyttö. Sellaisilla seuduilla (Utsjoella, ehkä myös osaksi Enontekiöllä), missä kaikki tarjona olevat metsävarat nykyistä metsänkäyttötappaa noudattamalla eivät riitä kotitarvekulutuksenkaan tyydyttämiseen, vaatii jo välttämättömimmänkin tarpeusaannin ja asutuksen kestävä turvaaminen ehdottomasti mitä laajimpia ja tehokkaimpia metsänkäytön rajoituksia ja järjestyssääntöjä.

Näin ollen ilmenee, kuinka suuria vaikeuksia yhtenäisen ja samalla tarpeellisesti tehokkaan suojametsälainsäädännön laatiminen tuottaa, joka, liiallisesti ja tarpeettomasti rajoittamatta metsänkäyttöä, sittenkin voisi antaa varmoja takeita metsien tehokkaasta suojelemisesta ja säilyttämisestä koko suojelusalueen kaikissa erilaatuisissa ja vaihtelevissa olosuhteissa. Luonnollista on ettei suojametsäjärjestelmää, niinmuodoin saavutettavasta tehokkaisuudestaan huolimatta, voida kokonaisuudessaan tarkoin soveluttaa niiden yksityiskohtiin pitkälle ulottuvien määräysten mukaan, joiden käytäntöön otto arkaluontoisim-

missä äärimmäisyystapauksissa osoittautuu välttämättömäksi. Sellaisen ehkä useimmissakin tapauksissa metsänkäyttöä aivan liiallisesti ja turhanaikaisesti supistavien sääntöjen tarkka valvonta tuottaisi nimittäin hallinnollisessa suhteessa tarpeettoman suuria hankaluuksia ja kustannuksia, jos mieli saada jonkunkaanmoisia takeita niiden noudattamisesta.

Vielä arveluttavampiin seurauksiin johtaisi suojametsälainsäädännön laatiminen kompromissin kautta, n. s. suojelusalueen keskinkertaisia oloja vastaavaan suuntaan, sillä siten jäisivät kaikki alueen arkaluontoisimmat ja suojelusta itse asiassa ensi sijassa kaipaavat metsäseudut tehokasta suojelusta vailla ja edelleenkin täydelliselle hävitykselle alttiiksi. Erityisesti on nimittäin mieleen pantava se tosiseikka, että jokainen toimenpide on kerrassaan harha-askel, ellei se tarjoa *täysin tehokkaita* takeita metsän *kestävälle* säilymiselle. Kaikkiin siten koituneisiin kustannuksiin nähden on melkein päädullisempi jättää koko suojeleminen sikseen, kuin tyytyä sellaisiin puolinaiisiin toimiin, jotka kuitenkin voivat vain vähäksi ajaksi pysäyttää metsien häviämisen. Näitä näkökohtia silmällä pitäen käy selville, että suojametsälainsäädännön, vastatakseen ollenkaan tarkoitustaan, ehdottomasti on tarjottava tarpeellista joustavuutta ja mukaantumismahdollisuutta suojelusalueen erilaatuisten olojen mukaan. Tästä johdetaan myös siihen vaatimukseen, että sen on myönnettävä täysi valta metsänkäytön yksityiskohtaiseen järjestelyyn sellaisissa erittäin poikkeuksellisissa paikallisissa oloissa, missä asutuksen toimeentulolle välttämättömän metsätalouden kestäväälle kannalle saattaminen vaatii erikoisen seikkaperäisten ja poikkeavan voimakkaiden rajoitusten ja sääntöjen asettamista, joiden laajuus ja laatu ainoastaan toimitettavien erikoistutkimusten perusteella voidaan tarkemmin selville saada ja lopullisesti määritellä. Tällaisten erikoissäädösten tarpeellisuudesta antaa m. m. metsätalouden myöhemmin pääpiirtein selostettava tila Utsjoen pitäjässä mitä kuvaavimman esimerkin, ja likipitään samanlaatuisia poikkeavia paikallisia oloja lienee edustettuina Enontekiön pitäjän tiheimmin asutuilla mäntymetsärajasuduilla.

Suojametsälainsäädännön tarkoituksena olisi siis, edellä kosketeltuja paikallisolojen eroavaisuuksia tarkoin silmällä pitämällä, laatia täysin tehokkaita varokeinoja suojelusalueen arkaluontoisia käyttömetsiä hävityksellä uhkaavia taloudellisia häiriöitä vastaan, jotka, kuten teoksen ensimmäisessä osassa olevasta selostuksesta käy selville, edelleenkin aiheuttavat kulojen, poronhoidon ja ihmisen välittömän vaikutuksen kautta. ¹⁾

¹⁾ Halonen, Y.. Määrärahan myöntäminen toimenpiteitä varten metsärajan alenemisen ehkäisemiseksi Lapin kihlakunnassa, Valtioapäivät 1914, Liitteet IV.

Teoksen ensimmäisessä osassa on yksityiskohdin selvitetty mitkä vaikuttimet ensi sijassa aiheuttavat metsärajametsien hävityksen sekä millä tavalla ja millä voimakkuudella ne vaikuttavat. Siinä käsiteltyjen tutkimusten tulokset osoittavat niinkään tarkoin mitkä ja miten voimakkaat toimenpiteet kyseenalaisten metsien suojelemiseksi ovat tarpeelliset. Niin ollen ovat kaikki edellytykset olemassa tehokkaan ja tarkoitustaan täysin vastaavan suojametsälainsäädännön määrittelyä ja toteuttamista varten. Minkäänlaista luotettavan perusteen puutetta ei enää voida esiintuoda syyksi ratkaisun vitkastelemiselle. Metsän ja sen suojelemisen tärkeys asutukselle on eittämätön tosiasia, jota asutuloja pohdittaessa vielä lähemmin kosketellaan. Samalla kertaa on yhä selvemmin käynyt ilmi, miten suuressa vaarassa metsärajasetuksen asutus nykyisen metsänkäyttöjärjestelmän vallitessa on. Yhteiskunnallisessa ja kunnallispoliittisessa suhteessa on tehokkaan suojametsälainsäädännön pikainen toteuttaminen siis mitä kipeimmän tarpeen vaatima. Valtion kannalta taas on huomioonotettava että aiottujen tarkoituserien saavuttamisvaikeudet yhä suurenevät sen mukaan kuin asian ratkaisu viipyy ja samalla ne tuottavat yhä suurempia kustannuksia.

Vaikka suojametsäkysymyksen polttava laatu ja myös sen pääpiiriteinen järjestely jo pari vuosikymmentä on ollut täysin selvillä, ei kuitenkaan tähän mennessä vielä ole lukuisista esityksistä huolimatta ryhdytty minkäänlaisiin toimenpiteisiin useasti valitettujen ja yleisesti tunnustettujen epäkohtien parantamiseksi, ja maamme on tässä kuten monessa muussakin suhteessa jäänyt häpeällisesti takapajulle muihin maihin verraten. Tarvinneeko metsänhävityksen vielä enemmän edistystä, ennenkuin suojametsäkysymyksen merkityksen tuntemus pääsee tunkeutumaan maamme hallinnollisiin piireihin? Omituiselta tuntuu erittäinkin se, että samalla kertaa kuin suojametsäasian järjestely on otettu käsittelyn alaiseksi ryhdytään sellaisiin toimenpiteisiin kuin isonjaon suorittamiseen mäntymetsärajaseduilla, vaikka tämä toimen-

anom. ehd. N:o 84, lausuu, että «vuosivuodelta kasvavat Lapin jänkä ja vuomat — — ovat pääsyyinä tuohon ikävään metsärajan alenemisilmiöön», ja ehdottaa vuotuisten määrärahojen myöntämistä Lapin soiden kuivattamista varten, mikä tekijän mielestä olisi tehokkain keino metsärajan alenemisen ehkäisemiseksi. Mainittu mielipide perustuu erääseen «Lapissa syntyneen ja kasvaneen» henkilön lausuntoon, missä tähänastisten postglacialisten tutkimusten tulokset osaksi suurella päättäväsyydellä kumotaan, ja missä pidetään aivan turhana ja toivottomana muulla keinolla — metsänkäyttöä, asutusta, poronhoitoa y. m. järjestävän suojametsälainsäädännön avulla — koettaakaan taistella metsärajan alenemista vastaan. Tämä esitettäköön vain esimerkkinä siitä, mitä meidän maamme lakiasäätävässä eduskunnassa vielä vuonna 1914 on tuotu esille metsärajan alenemisen ehkäisemistä koskevan ehdotuksen perusteluna.

pide ilmeisesti mitä suurimmassa määrin tulee kokonaan estämään tarkoituksenmukaisen suojametsäjärjestelmän toteuttamisen. M. m. juuri tämä takaperoinen menettely tekee välttämättömäksi, että suojametsäkysymys nyt heti ratkaistaan johonkin suuntaan.

Jo teoksen alkulauseessa on esitetty, että ensi tilassa asetettaisiin uusi suojametsäkomisio, jonka kaikkien tähänastisten kysymystä koskevien tutkimusten perusteella tulisi laatia lopulliset ehdotukset suojametsälainsäädännöksi. Asian pikaiselle ratkaisulle olisi edullisinta, jos uudistukset käsiteltäisiin ja toteutettaisiin asteettain siten, että eri seikat erikseen otettaisiin pohdinnan alaisiksi. Sitäpaitsi tulisi komission tarvittaessa työn kuluessakin tehdä esityksiä väliaikaisista toimenpiteistä sellaisten epäkohtien poistamiseksi, jotka voisivat vaikeuttaa suojametsäsuunnitelman toteuttamista taikka muuten vaativat välitöntä parannusta. Komision toimeksi olisi annettava myös suojelusalueitten maalle merkitseminen. Ensimmäisenä askeleena suojametsälainsäädännön toteuttamiseksi olisi yleisen suojametsälain vahvistaminen, missä suojelusalueitten rajat määritellään ja hallitus valtuutetaan hallinnollista tietä laadittavilla asetuksilla hyväksytyjen periaatteitten mukaisesti järjestämään suojametsäjärjestelmän yksityiskohdat niiden rajojen sisällä, jotka yleinen laki sallii. Sitten tulisivat asutusta, metsänkäyttöä, poronhoitoa y. m. koskevat esitykset samalla tavalla käsiteltäviksi.

Komisio olisi myöskin valtuutettava jäsentensä taikka muiden asiantuntijain kautta toimituttamaan paikallisia tutkimuksia etenkin aiottuun suojelusalueeseen rajoittuvissa osissa Ruotsin ja Norjan Lapissa, missä osaksi mallikelpoinen ja monessa suhteessa tehokas suojametsäjärjestelmä jo pitkät ajat on ollut käytäntöön sovellettuana¹⁾, ja missä tilaisuus arvokkaiden kokemusten saavuttamiseen tarjoutuu. Tämä helpottaisi suuresti komision työtä ja antaisi sen esityksille lujemman perustan.

Tällä tavalla voitaisiin muutaman vuoden kuluessa saada ajan tasalla oleva täydellinen suojametsälainsäädäntö meidänkin maassamme toteutetuksi.

¹⁾ Norjassa on jo jouduttu niinkin pitkälle, että suurkäräjät m. m. muutamia vuosia takaperin myönsivät 10,000 kruunun apurahan (kand. real. Örjan Olsenille) tieteellistä matkaa varten Siperiaan, missä m. m. tutkittaisiin siellä kasvavia puulajeja, jotka soveltuisivat metsärajan kohottamiseen Norjassa.

III.

Metsän suojeleminen kuloilta.

I osassa olevan selostuksen mukaan on metsäpalo ehdottomasti se tekijä, jonka vaikutus metsärajaseutujen mäntymetsien tilaan viime vuosisatoina on ollut kaikkein voimakkain, ja joka merkitykseltään on ollut ratkaisevin mäntymetsärajan alenemisessa. Metsänsuojeluksen kannalta olisi siis mitä tärkeintä ryhtyä kaikkiin tarjona oleviin varokeinoihin, jotka voisivat vähentää näiden vaurioiden lukuisuutta ja laajuutta. Mahdollisuudet tällaisiin toimenpiteisiin supistuvat tosin kyllä verraten vähiin, mutta niitä olisi tietysti juuri tämän takia sitä tarkemmin käytettävä hyväkseen. Nämä toimenpiteet voidaan ryhmittää pääasiassa kolmeen luokkaan, sen mukaan mikäli ne tarkoittavat:

1. kulon syntyminen ehkäisemistä;
2. kulojen pikaista huomaamista sekä sammutustoimenpiteitten nopeaa ja tarkoituksenmukaista järjestämistä;
3. sammutustyön tehokkuuden kohottamista.

Kysymys metsäpalojen vastustamisesta sekä uuden metsäpalolain-säädännön tarpeellisuudesta on viime aikoina sekä ammattipiireissä että sanomalehdistössä otettu vilkkaan pohdinnan alaiseksi ja useilta tahoilta on jo tehty mieltäkiinnittäviä ehdotuksia kysymyksen järjestämisestä nykyistä tyydyttävämmällä tavalla. Sitäpaitsi kuuluu tämä asia oikeastaan koko maata koskevan yleisen metsänsuojeluksen eikä yksin suojametsäkysymyksen alaan. Näin ollen voi esitys tässä supistua ainoastaan muutamien sellaisten seikkojen painostamiseen, jotka erittäinkin metsärajaseluihin nähden vaatisivat erikoista huomiota ottamista. Tässä on nimittäin viitattava siihen, että metsärajaseutujen yleensä sangen ekstensivistien olosuhteitten ja varsinkin erittäin harvan asutuksen täytyy johtaa kysymyksen ratkaisu jossain määrin toiseen suuntaan kuin tiheään asutuilla seuduilla. Ennen kaikkea ovat useat toimenpiteet, jotka viimeksimainituissa seuduissa helposti ovat toteutettavissa, miltei mahdottomat sovelluttaa metsärajaseutujen oloihin. Muut toimenpiteet, joita voidaan ottaa käytäntöön, saavat sen takia täällä sitä suuremman merkityksen. Niinpä esimerkiksi mahdollisuudet heti huomata palot kyseessä olevissa erämaissa pakostakin aina

tulevat jäämään sangen pieniksi. Samaten ei sammutustyön tehokkuut-takaan voida sanottavasti kohottaa, asukkaat kun ovat hyvin harvalukuiset ja asumukset useasti vain yksitellen, kaukana toisistaan. Sitä suurempi merkitys tulee näin ollen niille toimenpiteille, jotka tarkoittavat kulojen ehkäisemistä yhä suuremman varovaisuuden avulla sekä sammutustyön pikaista ja tarkoituksenmukaista järjestelyä. Mitä ensiksi mainittuun seikkaan tulee, viitattakoon tässä vain ohimennen siihen, että lukuisat ukkosilmasta aiheutuneet kulot ovat syntyneet siten, että salama on sytyttänyt metsään pystyyn jääneitä kuivia ja usein tervaisia kelohonkia. Kelojen poistaminen siis vähentäisi todennäköisesti huomattavasti tällaisten kulojen lukuisuutta. Muutamilla metsärajaseuilla, missä asutus on taajempi tai puutavaran menekisuhteet hyvät (Utsjoki, Koillis-Inari y. m.), olisi tuollainen puhdistushakkuu käytännönkin kannalta mahdollinen. Toimenpiteen tulisi kuitenkin rajoittua vain tiheähköihin metsikköihin, koska harvoissa metsissä kelohongat tuntuvasti lisännevät niiden vastustuskykyä tuulen vaikutukseen nähden, joka muuten helpommin johtaisi puiden kuivumiseen ja siemennyskyvyn menettämiseen. Suojametsäalueen muissa osissa sitävastoin voivat noin laajat kelohakkaukset tulla kysymykseen ainoastaan poikkeustapauksissa. — Tässä yhteydessä on lisäksi huomioon otettava, mitenkä riittävän metsikkötiheyden säilyttäminen etenkin metsärajalla jo sinänsä muodostaa mitä tehokkaimman varokeinon kulojen tuhoisia seurauksia vastaan.

Palojen syntyä ehkäiseviin toimenpiteisiin nähden huomautettakoon vielä, että metsäpaloja silloin tällöin syttyy huolimatta siitä, että suur-takin — joskaan nähtävästi ei riittävää — huolellisuutta nuotio- eli „asento“- y. m. -tulen pidossa ja sammuttamisessa on noudatettu; ainakin asukkaat kertovat monesta tällaisissakin tapauksissa sattuneesta metsäpalonuhasta. Toiselta puolen taas on hyvin usein (Inarissakin) nähty, mitenkä alkuperäisimpiäkin varovaisuustoimenpiteitä asentotulen pidossa on laiminlyöty. Ne jätetään monesti hyvin vaillinaisesti sammutettuina sillensä taikka toisinaan kerrassaan sammuttamattakin. Tällaisen tuoreelle paikalle kuivana aikana sytytetyn porolappalaisen asentotulen, josta valkea jo oli päässyt leviämään lähellä olevaan kuivaan jäkälämaahan saakka, tapasi m. m. eräs Utsjoen hoitoalueen metsänvartija joku vuosi sitten (Opukasjärvellä). Samalla tavalla tuhoi kuivana kesänä 1916 Inarijärven ehkä kauneimman saaren (Hietasaaren) kulo, joka oli syntynyt aivan sammuttamatta jätetystä kalastajalappalaisen nuotiotulesta; tämä oli viritetty paksun ja kuivan turvekeroksen peittämälle kivikkorinteelle.

Tuonkaltaisesta ilmeisestä välinpitämättömyydestä valkean käsittelemisessä pitäisi rangaistusmääräysten ehdottomasti olla niin tehokkai-

ta, että ne jo sinänsä olisivat omiaan kehoittamaan mitä suurimpaan varovaisuuteen. Metsälain 41 ja 42 §§ eivät anna mitään takeita tässä suhteessa, varsinkaan kun ensikertaisesta rikkomuksesta kyseessä olevia määräyksiä vastaan langetetaan enimmäkseen aivan mitättömään alimpaan rangaistukseen (3 à 20 mk.).

Muuten tuntuu luonnolliselta, että ilmeinen huolimattomuus tai varomattomuus leiritulen virittämisessä ja sammuttamisessa taikka tulen käsittelemisessä muutoin metsämailla olisi rangaistava yhtä ankarasti kuin jos varomattomuus olisi aiheuttanut metsäpalon. Kulojen ehkäisemisen kannalta olisi tällainen menettelytapa sitä tärkeämpi sen takia, että kuloja jo aikaansaaneen huolimattomuuden ilmituleminen ja toteennäyttäminen perästäpäin on ainoastaan jossain poikkeustapauksessa enää mahdollista, ja kun syyllinen, milloin hän kieltää rikoksensa, siten enää vain ani harvoin voidaan saattaa edesvastuuseen. — Siihen nähden, että tällaiset metsäpalot noudattamalla aina riittävää varovaisuutta voidaan välttää, pitäisi myös se, joka todistettavasti on aiheuttanut palon, velvoittaa täydellisesti korvaamaan koko vahingon sekä ehkä tarpeelliseksi katsottuihin metsänuudistus- ja -viljelystoimenpiteisiin arvioidut kustannukset. Kohtuullista olisi myös että metsäpalon aiheuttamisesta rangaistukseen langetetut henkilöt velvoitettaisiin korvamaan tavalliset päiväpalkat sammutusväelle, joka muutoin aiheuttomasti jää rasituksestaan useimmiten kaikkea korvausta vaille. Tämä vaikuttaisi epäilemättä myös siten, että sammutusväki itse puolestaan avustaisi syyllisen selvillesaamista.

Tällaiset määräykset ovat kuitenkin miltei kaikkea merkitystä vailla, jollei rikkomuksiin syyllisiä vedetä oikeuteen yleisemmin kuin tähän asti. Vieläpä niissä lukuisissa tapauksissa, jolloin syy kulon syttymiseen on saattu täydelleen selville, on tähän asti vain poikkeustapauksissa vaadittu syyllinen edesvastaukseen. Inarin hoitoalueen vuosikertomusten mukaan on Inarin ja Utsjoen käräjillä koko 30-vuotiskautena 1867—1897 käsitelty vain 8 tällaista juttua, nimittäin:

v. 1878: 2 Partakonrannalla ja 1 Tolosjoella syttyneestä kulosta;

v. 1879: 1 Iso-Jääsaarella ja 3 kaakkoisosalla tapahtuneesta palosta;

v. 1880: 1 Vuojemjoella sekä Lombolan tienoilla sattuneesta kulosta.

Juttujen käsittelystä ja ratkaisusta ei arkistosta saatu mitään selville. Myöhemmin on asianlaita viimeisiin aikoihin asti ollut sama.

Tähän nähden olisi toivottavaa että metsänhoitajat, metsänvartijat y. m. asianomaiset vastedes ottaisivat tutkittavikseen ainakin kaikki törkeimmät ilmeiset ja todistettavissa olevat rikokset tulen varovaista pitelyä metsämailla koskevia säädöksiä vastaan sellaisissakin tapauk-

sisä, missä huolimattomuus tai laiminlyöminen ei ole johtanut kulon syttymiseen. Sitäpaitsi olisi aina erittäin tarkoin tutkittava palojen syyt, joiksi puutteellisen tarkastuksen johdosta ehkä useastikin väärin ilmoitetaan salama y. m. Tässä yhteydessä huomautettakoon ohimennen vielä siitä, etteivät metsälain 27 ja 29 §§ näy sisältävän kaikkia rangaistavan huolimattomuuden muotoja; etenkin viitattakoon tässä kulkijoiden yleisesti harjoittamaan tupakanpolttoon metsässä kuivallakin säällä liikkeessaan sekä leiritulen sytyttämiseen puiden ja kelojen juurelle taikka maassa kiinni oleviin tervasjuurikkoihin. Toiselta puolen taas voisi niiden tarkka noudattaminen jossain tapauksessa osoittautua tarpeettomaksi taikka sangen vaikeaksi¹⁾, jotenka niiden ankaruutta soveltaminen joskus voisi aiheuttomasti johtaa rangaistuksiin. Vaikkakin nämät pykälät tietysti tarkoituksenmukaisesti sovellettuina tästä huolimatta edelleenkin suurin piirtein voisivat vastata tarkoitustaan, olisi niiden täydentäminen ja muuttaminen tarpeellisissa kohdin kuitenkin suositeltavaa.

Kuten tähänastisetkin kokemukset jossain määrin osoittavat, on kuitenkin syytä epäillä, etteivät ankarimmatkaan rangaistumääräykset mainitussa suhteessa voi saada mitään yleistä ja huomattavaa parannusta aikaan. Erittäinkin koskee tämä tulen käsittelemistä metsärajaseutujen y. m. erämaissa, missä yksinään kulkevien tai oleskelevien henkilöiden varomattomuuden tai huolimattomuuden täytyy todistajain puutteesta pakostakin jäädä selville saamatta. Eräs seikka taas, joka minun käsittääkseni on omiaan paljon enemmän vaikuttamaan mitä tehokkaimpaa kehoituksena tulen varovaiseen pitelemiseen metsämailla, on asukkaiden metsälain mukainen velvollisuus ilman minkäänlaista korvausta ottaa osaa enimmäkseen kiireimpinä työaikoina sattuvien metsäpalojen sammuttamiseen. Mitä suurempi tämä rasitus on, sitä enemmän se pakostakin niin sanoaksemme automaattisesti vaikuttaa huolellisuuteen valkean käyttämisessä. Itse asiassa tämä tärkeä ja asukastenkin kesken tunnustettu asianhaara, joka jällempänä tulee laajemmin käsiteltäväksi, epäilemättä tähänkin asti on ollut paljon tehokkaampana tekijänä varomattomuudesta aiheutuvien metsäpalojen estämisessä kuin metsälain vain poikkeustapauksissa kirjaimen mukaan noudatetut ohjeet ja ani harvoin käytäntöön sovelletut rangaistumääräykset.

Tulen varovaisempaa pitelemistä koskevat määräykset voivat kuitenkin luonnollisesti kaikissa tapauksissa käytännössä vain jonkun ver-

¹⁾ Ruijan suojametsälaissa v:ltä 1891 säädetään, ettei valtion metsämailla ollenkaan saa tehdä tulta $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{9}$ välisenä aikana, paitsi välttämättömissä poikkeustapauksissa aivan paljaalle maalle (Suojametsäkom. siv. 239).

ran — epäilemättä melko rajoitetusti — vähentää metsäpalojen lukuisuutta. Sen johdosta jäävät palojen pikaista ja tehokasta sammuttamista tarkoittavat toimenpiteet ehdottomasti edelleenkin pääasioiksi.

Kulojen pikaisella ilmisaamisella on itse asiassa erinomaisen suuri merkitys sammutustyön helpottamisessa ja tuhojen vähentämisessä. Jos palon sammutukseen ryhdytään heti, voi useasti pari kolme henkilöä saada sen suoritetuksi varsin lyhyessä ajassa. Päinvastoin voi vähäinenkin viivytys etenkin kuivina aikoina helposti aikaansaada sen, ettei runsaslukuinenkaan sammutusväki enää voi saada tulen rajua levenemistä ehkäistyksi. Harvan asutuksen vuoksi saavat palot nykyään pohjoisimmilla seuduilla joskus päiväkausiakin levitä, ennen kuin ne huomataan. Edes jonkunlaisen palovartioiden järjestely näyttäytyisi erittäinkin puheena olevilla seuduilla kipeän tarpeen vaatimaksi. Koska verrattomasti suurin osa metsämaita täällä kuuluu valtiolle, niin olisi mainittu parannus tietysti aikaansaattava metsähallinnon toimesta. Sängen ekstensivistien olojen takia voitaisiin mielestäni ainakin toistaiseksi tyytyä siihen, että metsänvartijat nimenomaan velvoitetaisiin erityisen kuivina aikoina sekä erittäinkin jokaisen ukkosilman jälkeen lähinnä asuinpaikkojaan olevien korkeitten tunturien tai vaarojen huipuilla tarkastamaan ympäröiviä seutuja. Asianomaisten metsänhoitajien tulisi välttämättä yhdessä metsänvartijain kanssa harkita palovartioiden tehokkainta järjestelyä sekä määrätä kyseessä olevia tähytyspaikkoja. Jonkunlaiseksi todistukseksi siitä, että nämä pakollisiksi määrättävät tehtävät todellakin tulevat suoritetuiksi, olisi ne merkittävät metsänvartijain kuukausittain laadittaviin päiväkirjoihin (kts. Hallinto). Arvion mukaan kuluisi niihin noin 10—15 päivää vuodessa joka vartiopiirissä. Vaikkei tällainen vaatimaton järjestely täyttäisikään kaikkia tehokkaan palovartioiden vaatimuksia, niin ei se siis toiselta puolen tuottaisi huomattavia kulujakaan. Metsänvartijat voisivat sitäpaitsi palovartioiden matkoillaan suorittaa osaksi muitakin virkatehtäviä.

Ohimennen viitattakoon tässä siihen ei suinkaan aivan vähäiseksi arvosteltavaan merkitykseen, mikä tehokkaalla metsänvartioiden yleensä on metsäpalojen huomaamisessa ja sammuttamisessa¹⁾ sekä tulen käsittelyä metsämailla koskevien rikosten syytteen saattamisessa. Tämäkin seikka antaa osaltaan, kuten Kruununmetsäkomitea-

¹⁾ Kruununmetsäkomitea (siv. 152) huomauttaa siitä, että tuli Suomessa polttaa keskimäärin noin 3 kertaa enemmän maata vuosittain kuin Ruotsissa. Syynä tähän pitää komitea m. m. sitä »että Ruotsin kunnat yleisemmin ovat järjestäneet palosammutuksensa tehokkailla paikallissäännöillä sekä että kruununmetsien vartiointi siellä on toimekkaampaa ja paremmin järjestettyä kuin Suomessa, jossa metsänvartijakunta on pysynyt melkein samalla kannalla kuin kolmekymmentä vuotta takaperin».

kin (siv. 153) on painostanut, lisätukea niille vaatimuksille, joita viime aikoina yleisesti on esitetty vartiointien tehokkuuden kohottamisesta. Sitten kun metsänvartijat suuremman taloudellisen itsenäisyyden avulla ovat saaneet tilaisuuden enemmän antautua varsinaisiin ammattitehtäviinsä, on epäilemättä mainituissakin suhteissa odotettavissa huomattava parannus. Ylimääräisten palovartioiden asettaminen sitävastoin, jommoisia Inarissa metsänhoitajan esityksestä v. 1893 (kts. vuosikert.) määrättiin Tschuolisjärvelle, Patsjoelle ja Lemmenjoensuulle, on osoittautunut hyvin tehottomaksi. Tällaisilta tilapäisiltä virkailijoilta tuskin on voitu odottaakaan muuta kuin mitättömien palkkojensa nostamista. Mainitut toimet on sen takia noin kymmenen vuotta sitten lakkautettu.

Vasta tulevaisuudessa voidaan meidänkin maassamme ajatella sellaisten varokeinojen toteuttamista kuloja vastaan, jommoisiin esim. Ruotsissa jo on ryhdytty. Siellä on suunniteltu ja osaksi rakennettu (Norrländ, Härjedalen) noin 1—3 penikulman päässä toisistaan olevia palotorneja, joihin sijoitetaan erityiset palovartijat kesän ajaksi ja jotka puhelinverkolla ovat yhteydessä toistensa sekä keskusaseaman kanssa. Kun korkeat tunturit ja vaarat suojelusalueen pohjoisosissa jo sinänsä muodostavat mainioita tähytyspaikkoja, niin varsinaisten palotornien rakentaminen tuskin tulevaisuudessakaan on siellä välttämätöntä; ainoastaan tilapäisten asumusten valmistaminen palovartioiden varten voisi tulla kysymykseen sellaisten tähytyspaikkojen lähelle, missä ei ole taloja. Suojelusalueen eteläosien laakeilla metsämailla taas olisivat tarpeen samanlaatuiset toimenpiteet kuin Ruotsin Norrlannissa (kts. kuit. lentokon., alla).

Mitä erityisestikin puhelinverkostoon tulee, niin olisi sellainen järjestely omiaan mitä paraimmin lisäämään palonsammutuksen nopeutta ja tehokkuutta. Muistakin metsähallinnollisista syistä olisi mitä toivottavinta, että puhelinryhteydet saataisiin aikaan ainakin metsänvartijain ja asianomaisten metsänhoitajain välillä.

Ruotsissa, missä viime aikoina muutenkin metsänhoidon alalla on saatu suuria uudistuksia aikaan, on ruvettu käyttämään vieläpä lentokoneitakin kulojen huomaamiseksi Norrlannin laajoilla ja harvaan asutuilla metsämailla. Tuskin lienee epäilystäkään siitä, että tämä erinomainen varokeino meilläkin aikanaan otetaan käytäntöön, pienehköjen kulojen pikaista sammuttamistakin varten.

Pohjoisimmilla seuduilla, missä yksityisiä tiluksia on verraten vähän, jää metsäpalojen sammutuksen järjestäminen pääasiassa metsänhoitoviranomaisten ja etenkin metsänvartijain toimeksi. Metsänvartijoille olisi sen takia, esimerkiksi tätä tarkotusta varten jaetun kirjasen avulla, tarkoin selitettävä kaikki sammutuksessa kysymykseen tulevat

toimenpiteet. Vain esimerkkinä viitattakoon tässä erääseen Inarissa v. 1906 sattuneeseen tapaukseen, joka osoittaa miten kuloa etenkin joutuinkin tyvenellä säällä helposti voidaan rajoittaa pieksämällä tulenrajaa kosteilla koivunoksilla. Tällä tavalla sai hoitoalueen metsänhoitaja muutaman miehen avustamana tunnin kuluessa rajoitetuksi kulon, jonka sammuttamiseksi paikalle saapuneet paikkakuntalaiset puolisen päivää aivan turhaan olivat kaivaneet ojaa jotenkin kauas tulen reunasta. Mainittua keinoa on aina ensi kädessä yritettävä metsärajaseuduilla, missä tuli leviää yksinomaan maata myöten. Kun sammutuksessa tarvittavaa työkalustoa harvaan asutuilla metsärajaseuduilla, missä maanviljelystä harjoitetaan vain nimeksi tai ei laisinkaan, useasti on riittämättömästi käsillä tai sitä puuttuu miltei kokonaan, olisi hyvinkin tarpeellista että metsähallinnon puolesta metsänhoitajien sekä ainakin muutamien metsänvartijain huostaan hankittaisiin lapiota sekä erittäinkin tarkoituksenmukaisia, samassa maanpeitteen aukirepimisaseina käytettäviä kaksipuolisia palokuokkia.

Kyseessä olevissa järjestään sangen laajoissa vartiopiireissä jää kulojen nopea huomaaminen tietenkin tehokkaastakin palovartioimisesta huolimatta aivan sattuman varaan, jos se jätettäisiin vain metsänvartijakunnan huoleksi. Sen takia olisi ehdottomasti jokainen, joka huomaa metsäpalon syntyneen eikä yksinään saata sitä sammuttaa, velvoitettava viivyttelämättä lähettämään tiedon siitä lähinnä asuvalle metsänhoito- tai kruununviranomaiselle sekä sitäpaitsi heti lähettämään arpakapulan sammutusväen kokoomista varten. Samaten olisi jokaisen metsäpalonsammutukseen velvollisen henkilön, riippumatta eri kutsusta, ehdottomasti heti arpakapulan välityksellä tai muutenkin palosta tiedon saatuaan lähdeittävä palon sammutukseen.

Erittäinkin pohjoisimmissa erämaissa voi arpakapulan lähettämisen laiminlyöminen taikka sen aiheeton sillensä jättäminen taikka viivyttäminen helposti johtaa sammutustyön epäonnistumiseen ja aiheuttaa kaikissa tapauksissa mitä arveluttavinta haittaa. Samaten voi sammutusvelvollisuuden laiminlyöminen tai vitkasteleminen suuresti viivyttää ja vaikeuttaa kulon sammuttamista. Erittäinkin tuntuva on, kuten sanottu, tämä haitta varsinkin harvaan asutuissa seuduissa, missä kaiken tarjona olevan sammutusväen hyväksi käyttäminen sellaisissa tilaisuuksissa on kerrassaan välttämätöntä. Tällaisten rikosten takia voi ei ainoastaan metsälle koitunut tuho karttua moninkertaiseksi vaan myös velvollisuutensa tunnollisesti noudattanut saapuville tullut väki voi joutua kärsimään vahinkoa sen takia, että se pakotetaan uhraamaan pitempi aika sammutustyöhön.

Metsälain 43 § ei ensinkään tehokkaasti ehkäise tällaisia laiminlyöntejä, joita Utsjoen hoitoalueessakin saavutettujen kokemusten mu-

kaan verraten yleisesti tapahtuu erittäinkin kiireimpinä työaikoina. Moni henkilö nimittäin mukavuussyistä tai omaa etuansa katsoen mieluummin ottaa osalleen mitättömän pienen, ehkä 5—20 markkaan nousuvan sakon, josta sitäpaitsi vanhan tavan mukaan arvelee pääsevänsä vapaaksi kiertelemällä tai todistajain puutteesta ja viranomaisten velttouden avulla, kuin uhraisi sammutustyöhön ehkä montakin työpäivää. — Valaisevana esimerkkinä tällaisesta rangaistavasta leväperäisyydestä mainittakoon Inarissa v. 1916 Hietasaarella syttynyt kulo, jonka sammuttamiseen aivan lähellä asuvat Kaapinpekan talon asukkaat eivät ryhtyneet, ja jonne sammutusväkeä sen takia piti lähteä 2 penikulman päässä olevasta kirkonkylästä. Tutkimuksessa selvisi täydellisesti, että puheenalaiset asukkaat jo vähän aikaa kulon syttymisen jälkeen olivat huomanneet sen ja silloin lyhyessä ajassa olisivat voineet sammuttaa sen; sitäpaitsi viittasivat useat asianhaarat siihen että palo oli aiheutunut samaan taloon kuuluvien henkilöitten virittämästä mutta selvästi kokonaan sammuttamatta jätetystä leiritulesta. Saatettiinko sanotut henkilöt sittemmin syytteen ainakin varmaan toteennäytetystä laiminlyömisestään, ja millä tuloksella, on sitävastoin tekijälle tuntematonta.

Esitettyjen näkökohtien mukaan osoittautuu hyvin tarpeelliseksi että metsälain 41, 42 ja 43 §§:ssä mainitut rangaistusmäärät koroitetaisiin niin kuin jäljempänä ehdotetaan. Tässä edellytetään myös että metsälain V luvussa kyseessä olevat määräykset laajennetaan ja muutetaan ennen mainittuun suuntaan.

Tässä yhteydessä ei voitane kokonaan jättää mainitsematta nykyisissä kruununmetsätorpanvälikirjoissa olevaa määrystä, että torpparit, jotka eivät viipymättä ilmoita asianomaiselle metsänhoitajalle valtionmetsässä syttyneestä kulovalkeasta, laillisessa järjestyksessä ovat sanottavat irti. Tällainen seuraus, jota tosin kyllä ei koskaan liene sovellettu käytäntöön, tuntuu hyvinkin kohtuuttomalta, ja se olisi jätettävä välikirjoista pois. Ei ole miltään kannalta oikeutettua mainitussa suhteessa asettaa kruununmetsätorppareja toiseen asemaan kuin missä talolliset ja muut torpparit ovat.

Eräs keino palonsammutuksen saattamiseksi tehokkaammaksi erittäinkin Inarin pitäjässä olisi moottoriveneen hankkiminen Utsjoen ja Inarin hoitoalueitten metsänhoitajien käytettäväksi. Sillä tavalla voitaisiin lyhyimmässä ajassa saada riittävästi sammutusväkeä minne tahansa suurta Inarijärveä ympäröivillä metsämailla syttyville kuloille. Tämä tuottaisi epäilemättä valtiolle suoranaista voittoa jo sammutuskustannusten vähentämisen takia, puhumattakaan metsälle koituvan hävityksen vähentämisestä. Kun moottoriveneen hankkiminen Inarijärvelle painavista metsähallinnollisista syistä muutenkin on aivan

välttämätöntä, voitaneen tämä parannus suuremmista vaikeuksista saada aikaan. Toisen moottoriveneen hankkiminen Ivalojoensuulle on metsäpalonsammutukseen nähden tarpeeton koska puhelinyhteys epäilemättä lähivuosina saadaan aikaan Inarin kirkonkylän ja Kyrön sekä toivottavasti myös Patsjoen välille. Sitävastoin olisi ulkolaitamoottorien hankkiminen Kaamaseen (Muddusjärvelle) sekä myös ehkä Ivalojokea varten kylläkin toivottavaa.

Oheenliitetulle kartalle on merkitty metsänhoidon parantamiseksi yleensäkin Inarissa tarpeellinen puhelinverkosto, tärkeimmät tähytyspaikat sekä moottoriasema. Siitä selviää suorastaan miten suuresti metsäpalosammutuksenkin teho kohoaisi, kun nämä verrattain vaatimattomat parannukset saataisiin aikaan.

Jos siis ensimmäinen pääedellytys metsäpalon sammutuksen menestymiselle on sammutusväen *pikainen* saapuminen työpaikalle, on toisena miltei yhtä tärkeänä ehtona, että sammutusväkeä alusta alkaen tulee *riittävästi* saapuville. Monin paikoin metsäraja-seuduilla kuten muuallakin pohjoisessa ovat talot penikulman, jopa pitemmänkin matkan päässä toisistaan, ja metsäpalot pääsevät erittäinkin noilla seuduilla useasti leviämään verraten laajoille aloille, ennen kuin sammutusväkeä on saapunut paikalle. Sen johdosta on tietenkin vakinainen sammutusväki, mikä metsälain 30 §:n mukaan on velvollinen ottamaan osaa työhön, eli yksi työkykyinen henkilö joka ruokakunnasta, näissä olosuhteissa useasti aivan riittämätön jo jonkun verran suurempien palojen sammutukseen. Puheena olevilla seuduilla osoittautuu itse asiassa monessa tapauksessa kerrassaan välttämättömäksi, että kaikki tarjona olevat työhön kykenevät henkilöt, jotka eivät aivan voittamattomien esteitten takia ole siitä estetyt, ottaisivat sammutukseen osaa. Tästä velvollisuudesta eivät olisi vapaat nekään, jotka ovat muista kunnista kotoisin, vaan se olisi ulotettava kaikkiin paikkakunnalla oleskeleviin Suomen alamaisiin. Ruotsissa on tällainen olosuhteitten ehdottomasti vaatima tehokas metsäpalolainsäädös jo astunutkin voimaan, ja siellä hyväksytyt ikäraajat voidaan meidänkin maassamme sovelluttaa käytäntöön. Ainoana keinona tehokkaan metsäpalonsammutuksen aikaansaamiseksi on siis, että metsälain 30 § muutetaan siihen suuntaan, että kaikki 18—60 vuotiset työkykyiset henkilöt voitaisiin tarpeen vaatiessa velvoittaa saapumaan kulojen sammutukseen. Tällaisen järjestelmän ehdoton käytäntöön ottaminen olisi tärkeimpiä metsänsuojelustoimenpiteitä, mitä meillä yleensä koskaan on toteutettu. Siihen oikeuttaisi

täydelleen se perin tärkeä kansantaloudellinen merkitys, mikä metsätaloudella meillä on, ja erittäinkin ne erinomaisen tuntuvat vahingot, mitä maa ja kansa kokonaisuudessaan kärsii suurien kulovahinkojen takia. Jos minkään kansallisen vaaran vastustaminen laadultaan ja määrältään normalisina aikoina voi vaatia kaikkien yhteiskuntavoimien suoranaista ja välitöntä yhteistoimintaa yleisen asevelvollisuuden taapaa, niin se epäilemättä on metsäpalo.

Nykyisessä metsälaissa on eri tahoilla¹⁾ pidetty puutteena sitä, ettei sammutusväelle myönnetä mitään korvausta työstään, ja kansan keskuudessa kuuluu tästä usein valituksia. Ennen on painostettu, että nykyinen järjestelmä juuri äsken mainitun seikan takia vaikuttaa mitä tehokkaimpina kehoittimena valkean varovaiseen pitelyyn metsämailla, ja sitä on tältä näkökannalta katsottava suureksi eduksi kulojen ehkäisemiselle. Sitäpaitsi antaa tuollainen rasitus asukkaille myös aihetta myötävaikuttaa sellaisten henkilöiden ilmisaamiseksi, jotka huolimattomuutensa takia tai joskus tahallaankin ovat syypäät kuluihin. Sitä seikkaa taas, että sammutusväen palkkaaminen vuosittain aiheuttaisi sekä valtiolle että kunnille melkoisia kuluja ei voitane pitää minäkäänlaisena oikeutettuna esteenä näiden korvausten suorittamiselle. Ei voitane nimittäin miltään kannalta puolustaa sitä, että yksityiset kansalaiset joutuvat kärsimään vahinkoa sen työn takia, minkä he itse asiassa suorittavat valtion ja koko maan hyväksi. Erittäin selvästi tämä epäkohta tulee ilmi suojelusalueella ja maan pohjoisosissa yleensä, missä suurin osa metsämaista kuuluu valtiolle ja missä kulot sen takia myös useimmin sattuvat valtionmetsissä; lisäksi syntyy siellä kuloja asutukseen verraten suhteellisesti paljon useammin kuin etelämpänä. Siellä muodostuu mainittu rasitus asutuksen harvalukuisuuden vuoksi aivan erikoisen tuntuiseksi. Euiten joutuvat kokemuksen mukaan kärsimään vahinkoja ne, jotka asuvat metsänhoitajien (ja kruununpalvelijain) asuinpaikan läheisyydessä, sillä he joutuvat säännöllisesti ottamaan osaa miltei jokaikisen kulon sammuttamiseen. Näin on laita esimerkiksi Inarin kirkonkylässä asuvien torpparien ja talollisten. Syrjäkyläin ja yksinäisten talojen asukkaat pääsevät sitävastoin puheena olevasta rasituksesta miltei kokonaan vapaiksi, sillä itsestään he ryhtyvät korkeintaan kotinurkissa syntyneitten kulojen sammuttamiseen, ja arpakapula tulee tietysti vain äni harvoin lähetetyksi

¹⁾ Esim. S. M. J. XXIX, s. 365.

sellaisiin taloihin. Tällainen tilanne ei siis ole mitenkään oikeudenmukaista, vaan kyseessä oleva epäkohta on välttämättä korjattava.

Täyden päiväpalkan säännöllinen myöntäminen *koko* sammutusväelle olisi epäilemättä sängen arveluttava toimenpide. Silloin nimittäin palojen syntyminen ja sammuttaminen ainakin muutamina aikoina ja muutamille henkilöille tulisi olemaan ehkäpä tervetulleenaakin suoranaisena tulolähteenä. Kaikissa tapauksissa olisi sellainen järjestely omiaan asukasten kesken herättämään varomattomuutta tulen käsittelemisessä metsämailla ja leväperäisyyttä kulojen sammuttamisessakin sekä valtion että muiden mailla. Korvauksena olisi sen takia maksettava joko verrattain pieni päiväpalkka — esimerkiksi puolet — koko sammutusväelle taikka myös koko päiväpalkka ainoastaan osalle sammutusväkeä. Käytännöllisistä syistä katson viimeksi mainitun menettelytavan tarkoituksenmukaisemmaksi. Syyt tähän käsityskantaan selvenevät jalempänä.

Nykyisen metsälain mukaan on yksi henkilö joka ruokakunnasta velvollinen ilman korvausta ottamaan osaa kulojen sammuttamiseen. Edellytettynä, että tämä määräys edelleenkin jäisi voimaan on itseltään selvää, ettei ylimääräistä väkeä kipeimmän tarpeen vaatiessaakaan ilman palkkaa voida saada sammutukseen kootuksi; mitenkä kohtuutonta suoranainen pakottaminen lakimääräyksillä tuollaiseen maksuttomaan työhön olisi, on jo ennen painostettu. Näinollen ei voitane olla eri mieltä siitä, että mainitulle, ainoastaan välttämättömissä tapauksissa kokoon kutsuttavalle ylimääräiselle sammutusväelle olisi aina suoritettava täysi korvaus työstään paikkakunnalla käyvän päiväpalkan mukaan. Niinikään tuntuu, kuten Kruununmetsäkomiteakin (s. 154) painostaa, aivan luonnolliselta, että myös varsinaisen sammutustyön jälkeen paloalaa vartioimaan asetettu väki ylimääräisestä työajastaan aina saisi vastaavan kohtuullisen korvauksen, täysi päiväpalkka olisi siis näille laskettava siitä ajasta lukien, jolloin muu sammutusväki on laskettu kotiinsa. Arpakapulan kuljettajat ovat tietenkin asetettavat samaan asemaan kuin sammutusväkikin. Sitäpaitsi olisi tietysti suotavaa, että niille — etupäässä vakinaiseen sammutusväkeen kuuluville — henkilöille, jotka kulojen ehkäisemisessä tai sammuttamisessa ovat osoittaneet erikoista valppautta ja ripeyttä, edelleenkin myönnettäisiin metsähallituksen kiertokirjeessä lokakuun 22 päivältä 1909 N:o 1918 mainittuja rahapalkintoja. Tällaista järjestelmää on ainakin Utsjoen hoitoalueessa viime vuosina käytännössä noudatettu ja on siellä kansankin keskuudessa saavuttanut yleistä tunnustusta¹⁾.

¹⁾ Esitys tällaisten palkkojen maksamisesta esim. U. K. N:o 127 v. 1913.

Mitä taas tulee vakinaiseen sammutusväkeen, niin olisi täyden korvauksen suorittaminen sillekin epäilemättä eri tapauksissa aivan oikeutettua. Niin on ennen kaikkea asianlaita kaikkiin todistettavasti salaman sytyttämiin kuluihin nähden. Silloin taas, kun kulo todistettavasti tai todennäköisesti on ihmisen aiheuttama, ei ainakaan täyden palkan suorittaminen *yleisistä varoista* olisi oikeutettua eikä tarkoituksenmukaistakaan; tässä viitattakoon vain siihen ennen mainittuun edulliseen vaikutukseen, mikä sammutustyön korvauksettomalla suorittamisella tällaisissa tapauksissa on tulen varovaiseen käsittelemiseen nähden. Jos syyllinen on saatu ilmi, niin on hänen (yksityisen henkilön, rautatiehallituksen, tehtaan y. m.) tietysti korvattava sammutuspalkat. Ellei niitä hyvällä heti suoriteta, niin olisi yleisen syyttäjän, asianomaisten metsänhoito- tai kruununvirkaileijain esityksestä, oikeuden avulla vaadittava ne maksettaviksi. Ellei syyllistä sitävastoin näin ole saatu tietoon ja edesvastuuseen langetetuksi, jäisi sammutusväki edelleenkin kärsimään sammutustyöstä koituneen vahingon; tällöin voitaisiin mielestäni ajatella yleisistä varoista maksettavaksi korkeintaan puoli palkkaa. Kuten ennen on huomautettu vaikuttaisi tällainen järjestely epäilemättä osaltaan siihen suuntaan, että sammutusväki itse voimiensa mukaan tulisi avustamaan syyllisen ilmisaamisessa.

Mikäli kulot ovat sattuneet valtionmetsissä, olisivat edellä mainitut yleisistä varoista suoritettavat korvaukset luonnollisesti maksettavat valtion varoista, sen hoitoalueen metsäkassasta, mihin kuloala kuului. Yksityisten tiloilla tapahtuneista metsäpaloista olisivat sammutuskustannukset taas etukäteen korvattavat kunnan kassasta ja seuraavassa kunnallistaksoituksessa jaettavat yksityisten maanomistajien kesken manttaalin mukaan. Jos joku kulo käsittäisi eri pitäjiin kuuluvia taikka sekä yksityisiä että valtion maita tulisivat sammutuspalkat suoritettaviksi palaneen pinta-alan mukaan.

Eräs varokeino, jonka avulla tulevien kulojen laajenemista voitaisiin ehkäistä, johtuu siitä että tuli harvametsäisillä metsärajasseuduilla miltei aina kulkee yksinomaan maapintaa myöten, eikä n. s. „latvatulena”. Tämän johdosta voivat jo vähäisetkin esteet, kuten ihmisten ja porojen polut, ehkäistä rajujen kulojen etenemistä. Tästä olen tavannut hyvin lukuisia esimerkkejä, m. m. Järvenpään ja Pakanaojen välisen polun varrella Inarissa, Patsjoen seuduilla, Utsjoella Jaakkolan torpan yläpuolella y. m. Nämät havainnot valaisevat selvästi n. k. *palo-ojien* tehokkuutta. Puheena olevilla seuduilla riittää aivan hyvin, kun kasvipeite ynnä multakerros täydellisesti poistetaan lapiolla ja

kuokalla noin 60—100 cm:n leveydeltä, joskus ehkä jonkun verran leveämmältäkin. Palolinjan vieressä olevat kelohongat sekä kasvavien puiden sen yli ulottuvat kuivat oksat myöskin poistettavat. Vuotuisesti säännöllisesti tapahtuvassa palolinjan tarkastuksessa poistetaan niinkään kaikki niiden yli kaatuneet puut, oksat y. m. Noin joka 10—20 vuosi on perinpohjaisempi puhdistus tarpeen, rehevää marjanvartta kasvavilla paksumultaisilla mailla jo noin joka 5—10 vuoden perästä.

Vaikka työkustannukset tuollaisten yksinkertaisten palo-ojien kaivamisesta ja kunnossapidämisestä sinänsä ovat hyvin halvat, tuottaisi niiden suuressa mittakaavassa käytäntöön ottaminen kuitenkin melkoisia kuluja. Tätä varokeinoa palovahinkojen supistamiseksi ei sen takia voitane laajalti toteuttaa. Erittäinkin varsinaisessa mäntymetsäraja-vyöhykkeessä olisivat mainitut toimenpiteet kuitenkin muutamissa tapauksissa hyvinkin tarpeelliset. Niin on asianlaita m. m. muutama polkuun nähden, joilla runsaasti liikkuu kaikenlaista irtolaisväestöä. Tällaiset kulkumiehet ovat surullisen kuuluisat huolimattomuudestaan tulen käsittelyssä ja mainitut tienvarret ovat sentakia myös kulojen sytymiselle eniten alttiina. Niinpä esimerkiksi juuri tästä syystä lukuisat laajat kulot ovat hävittäneet Inarin Järvenpään ja Pakanaojen väliset mäntymetsämaat. Molemmiin puolin tätä noin 25 km. pitkää tietä onkin parikymmentä vuotta takaperin metsähallituksen toimesta kaivettu palo-ojia.¹⁾ Jotta työ tulisi halvemmaksi käytettiin tien varrella runsaasti olevia järviä, lampia, puroja j. n. e. laajalti hyväksi. Kustannukset nousivat ilmoituksen mukaan yhteensä vain 125 markkaan, ja kunnossapitoon on vuotuisesti myönnetty 25 markan määräraha.

Samanlaatuiset metsänsuojelustoimenpiteet voisivat mahdollisesti myös tulla kysymykseen m. m. Nitschjärven ja Luolajärven sekä Tehuolisvuonon ja Tschuolisjärven välisillä kaitaisilla maataipaleilla Inarissa, paikoitellen Inarinjokivartta pitkin kulkevaa polkua myöten. Utsjoen postitien varrella, Majatalon—Warpuniemen välistä polkua myöten y. m. Palolinjojen raivaaminen olisi tietysti etupäässä kohdistettava sellaisiin seutuihin, missä mäntymetsät ovat hyvänlaatuiset, ja missä edellä mainitut luonnolliset palojen levenemisen esteet (järvet, purot y. m.) helpottavat työtä ja vähentävät kustannuksia. Useasti voidaan poro- y. m. polkuja tarpeellisen perkauksen jälkeen sellaisinaan käyttää tähän tarkoitukseen. Erikoista huomiota ansaitsevat kesäpolkujen varsilla, venereiteillä olevilla vetotaipaleilla y. m. olevat säännöllisesti käytetyt leiripaikat, jotka aivan ensi sijassa olisivat eristettävät ympäröivistä mäntymetsämaista palo-ojilla.

¹⁾ Esitys tästä tehtiin Inarin hoitoalueen vuosikertomuksessa v. 1892.

Muutamilla metsäraja-seuduilla voitaisiin ehkä kuitenkin ajatella kyseessä olevien varokeinojen käytäntöön ottamista suuremmassakin mittakaavassa. Tähän kuuluvat esimerkiksi Inarijärvestä koilliseen olevat laajat moreeniseudut, missä on erinomaisen runsaasti suuria ja pieniä järviä sekä vesijaksoja y. m. luonnonesteitä tulen etenemiselle. Niiden välisten, useasti aivan kaitaisten, monesti vain kymmenkunta metriä leveitten maakaistaleitten poikkileikkaamisella palo-ojien avulla voitaisiin ehkäistä sattuvien kulojen tunkeutumista laajoihin mäntymetsämaihin. Työn voisi vaikeuksitta ja vähillä kustannuksilla vähitellen suorittaa asianomainen metsänvartija yksinään, jos hänelle myöhemmin esitettävien ehdotusten mukaan parannetun taloudellisen aseman avulla tarjottaisiin tilaisuus antautua yksinomaan metsänhoitolliseen toimintaan. Silloin ei palolinjaverkoston vuotuinen kunnossapitokaan aiheuttaisi erityisiä kustannuksia. Paloverkoston suunnittelu tulisi tietysti asianomaisen metsänhoitajan toimittaa metsänvartijan avustamana.

Poikkeustapauksissa voitaisiin käyttää suhteellisesti taajaakin palo-ojaverkostoa sellaisten erikoisen kaunitteen tai muutoin mielenkiintoisten metsärajametsikköjen suojelemiseksi, jotka asemansa vuoksi — kulkureittien varsilla y. m. — tuntuvat olevan erityisesti alttiina palovaaralle. Sellainen työ toimitettiin koetteeksi vuonna 1913 n. s. Burasjärvenkuolpunalla Utsjoella. Siellä kasvava olosuhteisiin nähden erittäin kaunis ja harvinaisen tiheä mäntymetsikkö on sekä laadultaan että laajuudeltaan (n. 25 ha) ainoa koko Kevojoen varrella tähän asti säilynyt todellinen mäntymetsä. Kun sitä vielä vuosittain säännöllisesti käytetään leiripaikkana kalanpyynti-, poronhaku- y. m. matkoilla, tuntui sen suojeleminen sitä tarpeellisemmalla. Toisella osalla samaa kuolpuna („Erkin palo”) on ennen yhtä tiheän mäntymetsän perinpohjin turmellut noin 15 vuotta sitten sattunut kulo, joka oli syttynyt puutteellisesti sammutetusta leiritulesta. Ojat tehtiin 1 m. leveiksi, osaksi leveämmiksikin, koivikkojen kosteahkoilla reunoilla taas 60—75 cm leveiksi. Ne kaivettiin mikäli mahdollista aukkojen sekä harvahkojen paikkojen kautta. Paljastuneet männynjuuret peitettiin hiekalla. Kasvavien puiden kuivat oksat poistettiin palolinjoja pitkin. Linjojen yhteenlaskettu pituus nousi 2,250 metriin, ja työhön kului 25 päivätyötä à 5 mk, eli yhteensä 125 mk. Keskimääräinen kustannus oli siis 5 mk (=1 päivätyö) 100 metriä kohti¹⁾; kivikkomaalla nousevat kustannukset noin toista vertaa korkeammiksi. Palo-ojaverkoston vuotuinen perkkaminen on noussut 4 markkaan (20 penniä 100 m. kohti),

¹⁾ Harrisuvannon hietakuolpunalla Koillis-Inarissa kaivettiin v. 1914 kylvökokeita varten samanlaatuisia, 50 cm. leveitä palo-ojia ja kului niihin vain n. 3 työtuntia 100 m:ä kohti.

kun metsänvartija tarkastusmatkoillaan suorittaa vajaan 1 päivän kestävän puhdistustyön.

Jälempänä olevasta asetusehdotuksesta käyvät selville ne voimassa olevan metsälain muutokset, jotka edellä esitettyjen näkökohtien mukaan olisivat tarpeen tehokkaan metsäpalolainsäädännön aikaansaamiseksi. Ellei metsälakia sitä ennen saataisi sellaiseen suuntaan muutoksi, niin voitaisiin ehdotetut määräykset ottaa suojametsälakiin. Suojametsäalueen suhteen olisi sitäpaitsi metsähallituksen toimesta ryhdyttävä m. m. seuraaviin edellä mainittuihin toimenpiteisiin, joita ei ole katsottu voitavan asetusehdotuksessa kosketella:

tehokkaan palovartioiden suunnitteleminen ja järjestely ennen esitettyyn suuntaan (tähystyspaikkojen määrääminen, palovartioiden koskevien ohjeitten laatiminen y. m.);

palovartioiden sekä sammutustyölle tarpeellisten puhelinyhteyksien suunnitteleminen ja järjestäminen;

riittävän ja tarkoituksenmukaisen palosammutuskaluston hankkiminen metsänhoitoviranomaisille;

palo-ojaverkoston suunnitteleminen ja järjestäminen;

metsäpaloasetuksen ja sammutusohjeitten jakaminen metsänvartioille sekä paikkakuntalaisille;

moottoriveneen hankkiminen Inarinjärvelle.

Ehdotus metsäpalosta annettavaksi asetukseksi.¹⁾

1 § (27 §).

Kukaan ei saa metsään tai sen läheisimpään ympäristöön sytyttää valkeaa eikä siellä muulla tavalla varomattomasti käsitellä tulta, kun on kova tuuli tai kuivuus.

2 § (28 §).

Älköön myöskään kukaan ilman lupaa tai varsinaista pakkoa tehkö valkeaa toisen omistamalle tai hallitsemalle maalle.

3 § (29 §).

Ennenkuin valkea kesäaikana tehdään metsään tai sen viereen, on kasvipeite vähintään puolen metrin leveydeltä tulisi-ajan ympäriltä kuo-rittava pois.

Se, joka tahtoo polttaa kaskea tai kytömaata, raivatkoon metsän sen ympäriltä ja ottakoon pois kasvipeitteen edellä mainittuun leveyteen saakka sekä pitäköön huolta siitä, että paikalla, jos mahdollista, on vettä ja tarpeellisia kaluja valkean sammuttamiseen; käsketään myöskin rajanaapureita olemaan valmiina tarvittaessa rientämään apuun.

Älköön se, joka on tehnyt valkean metsään, kaski- tai kytömaahan, jättäkö paikkaa tarpeellista vaarinpitoa vaille, ennenkuin tuli on kokonaan sammutettu.

4 § (30 §).

Jos metsävalkea syntyy, pitää kaikkien läheisyydessä oleskelevien työhön kykenevien henkilöitten ilman eri kutsua heti rientää sammuttamaan sitä.

Elleivät nämä taikka se, joka huomasi kulon syttyneen, yksinään saata sammuttaa sitä, niin lähetettäköön viivyttämättä tarpeellisen lisämiehistön kokoonkutsusta varten arpakapula lähinnä oleviin taloihin, ja toimitettakoon tieto tästä sekä kulon laajuudesta niin pian kuin mahdollista lähimmälle kruununpalvelijalle tai metsänhoitovir-

¹⁾ Voimassa olevan metsälain vastaavat pykälät merkitty sulkuihin.

kamiehelle taikka kunnan semmoista palosammutustyötä varten ehkä valitsevalle johtajalle.

Arpakapulan tulee olla kirjallinen, jos mahdollista. Joka tapauksessa on aina ilmoitettava palon asema, mihin taloihin tai minnekä asti arpakapula on toimitettava, paljonko sammutusmiehistöä tarvitaan sekä lähettäjän nimi. Arpakapula on joutuisasti ja ilman minkäänlaista viivytystä kuljetettava talosta taloon.

Ellei arpakapulassa ole toisin sanottu, pitää yhden työhön kykenevän henkilön kustakin ruokakunnasta, tarpeellisilla käsillä olevilla sammutusaseilla varustettuna, viipymättä lähteä palopaikalle ja täyttää siellä sammutustyön johtajan hänelle antamat määräykset.

Milloin tarve välttämättä vaatii, voi sammutustyön johtaja arpakapulassa velvoittaa kaikkia siinä määrättyissä taloissa oleskelevia työhön kykeneviä 18—60-vuotisia Suomen kansalaisia, joita eivät aivan voittamattomat esteet pidätä, ylimääräisesti ottamaan osaa samassa kunnassa tai naapurikunnan rajaseuduilla syttyneitten metsäpalojen sammutukseen.

5 § (31 §).

Metsävalkean ehkäisemiseksi saakoon sammutusmiehistö, omistajan vastaansanomista huolimatta, asianhaaran mukaan kaataa metsää, kaivaa ojia, poistaa aitauksia, syyttää vastavalkeita tahi ryhtyä muihin tarkoituksen saavuttamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Se, joka on ollut kulovalkeaan syyppää, korvataan kaiken siitä syntyneen vahingon.

6 § (32 §).

Miehistö, joka metsävalkean sammuttamiseksi on kutsuttu kokoon, älköön lähtekö pois palopaikalta tahi lopettako sammutustyötä, ennenkuin se, joka johtaa työtä, on antanut luvan siihen, mutta niin pian kuin kulo on niin voitettu, että osa miehistöä voidaan laskea kotiin, on se tehtävä. Sammutuksen loputtua pitää työnjohtajan määrätä miehiä vuorotellen vartioitsemaan paikkaa, siksi kuin vaara on ohitse.

7 § (33 §).

Ennenkuin miehistö erkanee, pitää metsänhoitoviranomaisten tai kruununpalvelijain tarkasti tutkia, kuinka tuli on päässyt irti. Jos se, joka havaitaan siihen syyppääksi, on tuntematon eikä tahdo ilmoittaa nimeänsä tahi kotipaikkaansa taikka jos hänen jostakin syystä epäillään antaneen siitä väärän ilmoituksen, pantakoon hän kiinni. Kuitenkin pitää hänet laskea irti, niin pian kuin on saatu luotettava tieto hänen nimestään ja kotipaikastaan.

Tutkimuksesta on laadittava pöytäkirja, mihin merkitään kuloon syttymisen syy, kuloalan laajuus, vahingon laatu ja arvo sekä luettelo sammutusväestä ja jokaisen sammutukseen osaa ottaneen henkilön siihen käyttämä aika ja hänelle asetuksen mukaan tuleva korvaus. Jos kulo huomataan ihmisen aiheuttamaksi, niin lähettäkööt asianomaiset metsänhoito-, valtion- tai kunnanvirkaillijat pöytäkirjajäljennöksen yleiselle syyttäjälle, joka haastakoon syyllisen oikeuteen sekä vaatikoon hänet korvaamaan kaikki kuloon ja sen sammuttamisen aiheuttamat vahingot sekä kulut.

8 §.

Metsäpalo sammuttamisesta maksetaan yleisistä varoista aina täysi paikkakunnalla käypä päiväpalkka:

4 §:n 4 momentin mukaan työhön osaa ottaneelle varsinaiselle sammutusväelle niissä tapauksissa, missä kulo todistettavasti on salaman syyttämä; kaikelle 4 §:n 1 ja 5 momentin mukaan työhön osaa ottaneelle ylimääräiselle sammutusväelle; varsinaisen sammutustyön jälkeen paloalaa vartioimaan asetetuille henkilöille heidän ylimääräisestä työajastaan.

Muissa kuin ensiksi mainituissa tapauksissa, milloin kulo siis todistettavasti tai todennäköisesti on ihmisen aiheuttama, ei vakinaiselle sammutusväelle yleisistä varoista makseta mitään palkkaa (kuin puoli palkka).

Jos syyllinen kuitenkin on saatu ilmi, niin on yleisen syyttäjän oikeudessa vaadittava häneltä täysi palkka kaikille varsinaiseen sammutusväkeen kuuluville henkilöille sekä myös täydellinen korvaus yleisistä varoista edellä olevien määräysten mukaan suoritetuista ennakkomaksuista. (Ellei syylliseltä ulosotonkaan avulla saada varsinaisen sammutusväen työpalkkoja, niin maksettakoon loput yleisistä varoista.)

Edellä mainitut yleisistä varoista maksettavat sammutuspalkat suoritetaan:

jos kulo on tapahtunut valtionmetsässä, valtion varoista, sen hoitoalueen metsäkassasta, mihin palanut valtionmaa kuuluu;

jos kulo on tapahtunut yksityisellä maalla, kunnan kassasta, ja nämä kunnan varoista etukäteen suoritettavat korvaukset ovat seuraavassa kunnallistaksoituksessa jaettavat yksityisten maanomistajien kesken manttaalin mukaan;

jos kulo on käsittänyt eri pitäjiin kuuluvia taikka sekä yksityisten että valtionmaita, palaneen pinta-alan mukaan.

9 § (41, 42, 43 §§.).

Joka rikkoo 1, 3 ja 4 §§:ssä olevia säännöksiä vastaan, rangaistakoon vähintään sadan ja korkeintaan tuhannen markan sakolla tahi vähintään yhden kuukauden ja korkeintaan yhden vuoden vankeudella.

Jos joku huolimattomuudesta tai varomattomuudesta on saattanut aikaan toisen metsän tai suon palon, niin korvatkoon hän sitäpaitsi kuloista sekä sen sammuttamisesta koituneen koko vahingon, kaikki sammutuspalkat sekä ehkä tarpeellisiksi katsottujen metsänuudistus- ja viljelystoimenpiteitten arvioidut kustannukset.

10 § (41, 43 §§.).

Joka rikkoo 2 § vastaan taikka osoittaa tottelemattomuutta sammutustyön johtajalle taikka luopuu siitä ennenkuin lupa on annettu, saakoon sakkoa vähintään kymmenen ja korkeintaan viisisataa markkaa.

11 § (44 §).

Kruununpalvelija sekä metsänhoitoviraston palveluksessa oleva henkilö, joka ei riennä kulopaikalle, niin pian kuin hän saa tietää, että semmoinen on alkanut hänen virkapiirissään tahi sen läheisyydessä, taikka joka muuten laiminlyö täyttää, mitä tämän lain mukaan kuuluu hänen velvollisuuksiinsa, rangaistakoon siitä niinkuin muusta virkavirheestä.

12 §.

Tämän lain valvominen jätetään valtionmetsiin nähden asianomaisille metsänhoitajille sekä yksityismaihin nähden asianomaisille kruununpalvelijoille. Huolehtikoot nämä siitä, että kaikki ilmeiset rikokset edellä säädettyjä määräyksiä vastaan aina saatetaan edesvastuuseen.